1902. Vijftigste Jaargang. (Eerste Kwartaal.) No. 12.

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joël II : 1a, Blaast de bazuin! **Vrijdag 21 Maart 1902.** Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post *f* 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika *f* 1.75. Voor Z.-Afrika *f* 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs. 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels *f* 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER: **G. PH. ZALSMAN,** KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den Redacteur, dHr. C. Mulder te Kampen. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den Hoofdredacteur, Dr. H. Bavinck te Kampen. —

Officiëele Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

NOORDWIJK A/ZEE, 9 Maart 1902. Alhier is met bijna algemeene stemmen tot Herder en Leeraar beroepen de Weleerw. heer Ds. G. Wisse te Nieuwer-Amstel.

Namens den Kerkeraad,
C. Passchier, Scriba.

—

BAARLAND, 12 Maart 1902. Na het eindigen der middag-godsdienstoefening op Woensdag 12 Maart deelde onze geliefde Leeraar Ds. G. J. Hekkert de gemeente mede, eene roeping te hebben ontvangen naar de Chr. Belgische Zendingskerk te Ostende Geve de Heere ZEw. licht en wijsheid om eene hem welbehagelijke keuze te doen, en dat wij, kan het zijn, uit zijnen mond mogen hooren: „Ik blijf bij u."

Namens den Kerkeraad,
J. P. Allaart, Scriba.

—

AMSTERDAM Overtoom, 12 Maart 1902. Heden maakte onze geachte Leeraar Ds. G. Wisse Jr. ons bekend, dat door ZEw. eene roeping was ontvangen van de Geref kerk te Noordwijk aan Zee Van harte hopen we, dat de Heere zijnen dienstknecht duidelijk zijnen wil moge doen verstaan, opdat hij daarnaar handele.

Namens den Kerkeraad.
A. A. van Opstal, Scriba.

—

HOOGEVEEN, 13—3—'02. Tot blijdschap van kerkeraad en gemeente deelde onze geachte Leeraar, de Weleerw heer Ds. J. Kuiper ons gistermorgen aan het einde van de biddag-godsdienstoefening mede, dat ZEw. met vrijmoedigheid voor de roeping van Arnhem *A* heeft bedankt. Gode de eere!

Namens den Kerkeraad,
A. Coklingh, Scriba.

—

ROTTEVALLE, 16 Maart 1902. Alhier is beroepen de Weleerw. heer J. Sluis, Pred. te Uithuizermeeden *O. G.*

Namens den Kerkeraad,
Johs. Veenema, Scriba.

—

OOSTBURG, 17—3—'02. Beroepen tot Herder en Leeraar bij de Geref. kerk alhier, de Eerw. heer G. H A. van der Vegte, Theol. Candidaat van Langeslag.

Namens den Kerkeraad,
Iz. Catsman, Scriba.

—

GARNIZOEN DEN HELDER.

De Kerkeraad der Geref. kerk te Den Helder verzoekt Ouders of Voogden, om hem zoo spoedig mogelijk de attestaties van hunne zonen of pupillen, die hier in garnizoen zijn, toe te zenden.

C. Stadig, *Pres.*

—

CLASSEN.

Classis Gouda.

D V. zal op *Donderdag* 10 *April e. k.* (aanvang 's nam. 1½ uur) in de Noorderkerk te *Gouda* een Classicale Zendingsdag gehouden worden.

Als sprekers hopen op te treden:

Ds. F. A. v. d. Heijden van *Oudewater*, Openingswoord.

Ds. H. J. Kouwenhoven van *Leiden*, met het onderwerp: „Hoe kan de Zending het best door de kerken worden behartigd?"

Ds. P. J. W. Klaarhamer van *Utrecht*, met het onderwerp: „Kerkformatie op Midden-Java."

Ds. T. Sap van *Gouda*, slotwoord.

Ds. Joh. S. Langen.
Ds. T. Sap.

PROVINCIËN.

Prov. Syn Zuid-Holland.

Op verzoek is de datum voor het opmaken van het Agendum voor de op 3 *Juni* D. V. te *Gouda* te houden Prov. Synode van Zuid-Holland alsnu vastgesteld op 6 *Mei e. k.*

Namens de roepende Kerk van Gouda (A en B,)
Ds. Joh S. Langen.
Ds. T. Sap.

Gouda, 16 Maart 1902.

—

Prov. Syn. van Overijsel.

De vergadering der Provinciale Synode in Overijsel zal dit jaar D. V. gehouden worden op *den 4en Juni* in de Plantagekerk te Zwolle.

Stukken voor het Agendum worden ingewacht vóór den 19 *April.*

Namens de roepende Kerk,
J. Hessels, *Pres.*
J. Bosch Oz., *Scr.*

—

Prov. Synode van Drente.

De Provinciale Synode der Geref. kerken van Drente zal D. V. gehouden worden te *Meppel*, den 11*en* en zoo noodig den 12*en Juni.*

Stukken voor het Agendum en namen der afgevaardigden worden bij den eerstondergeteekende ingewacht voor of op 10 *Mei.*

De Kerkeraad der roepende kerk van Meppel,
T. Noordewier, *Praeses.*
H. Klinkert, *Scriba.*

—

Prov. Zuid-Holland.

Oproeping.

Deputaten voor de Kas van Ger. kerken in Zuid-Holland tot ondersteuning van hulpbehoevende studenten roepen jongelieden op, die voor de studie tot den dienst des Woords financiëele hulp van noode hebben, tot een vergelijkend onderzoek.

Vereischten zijn: *a* dat zij behooren tot een der Geref. kerken i/d Prov. Z.-Holland (of voor hun opleiding *tijdelijk* buiten deze Prov. wonen) ongehuwd zijn en bij voorkeur niet boven de 23 jaar;

b dat zij vóór 1 *Mei a. s.* bij den ondergeteekende inzenden een attestatie van hunnen Kerkeraad omtrent belijdenis en wandel, alsmede een verklaring van twee geneesheeren, dat zij een goede gezondheid genieten.

In aanmerking komen óók zij, die zich wenschen voor te bereiden voor den *missionairen* dienst des Woords.

Namens Deputaten voornoemd,
F A. v. d. Heijden Gz., *Scriba*

Oudewater, Maart 1902.

ONTVANGSTEN.

Voor de Inw. Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:

Jaarl. bijdrage v d. Geref. k. N.- en Z.-Scharwoude f 2,—
Idem v/d. Geref. k. Biezelinge . . 2,50

Per post geïnd: *Van Geref. kerken*: Smilde *A* f 2,50, Sneek *A* f 2,50, Spijk *A* f 4. Stalskanaal f 2,50, Steenwijk *A* f 2, Sybrandaburen f 2, Terneuzen f 10, Thesinge f 2. Tzum f 1, Uithuizen f 2,50, Urk f 5, Utrecht f 10, Varsseveld f 3, Velp *A* f 2, Voorschoten f 2, Vreeland f 2,50, Wagenborgen f 1,50, Weesp *A* f 3, Weesp B f 2, Westbroek f 2, Winschoten f 2, Winterswijk f 2, Wolvega f 2, Wommels f 2, Workum f 2,50, IJlst f 2, Zaandam *A* f 10, Zaandam *B* f 2, Zalk f 2, Zeist f 2,50, Zierikzee f 3, Zuidhorn f 2, Zuidland f 2, Zutfen f 2, Zwolle f 5.

Van Particulieren: Ds. J. V. te Sprang f 1, E. d. V. f 0.50, G. K. f 0,50, J K. f 1, Mr A. W. v B. C. f 10, O S f 5, J. J. B. f 1, Dames v. B. C. f 5, allen te Utrecht; A. J. S. te Voorthuizen f 2, Ds. A. J. T. te Vorden f 1, Wed. A S te Watergraafsmeer f 1. K. D. te Willemstad f 5, A. v. N. te Zwijndrecht f 1,50.

Hiermede zijn de jaarlijksche bijdragen verantwoord. Nog enkele verwacht ik. Zeer hoop ik nu elke week een flink bedrag aan giften te mogen verantwoorden Want, zoo dit niet het geval is, zullen we met een groot tekort moeten sluiten.

Namens Deputaten,
J. C. C. Voigt, *Penningm.*

Raamsdonk, 10 Maart 1902.

—

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Wegens ongesteldheid van den Penningmeester deze week geen opgave.

Postwissels uit de Leek, de Lier, Hoorn, Heinenoord, Aalten, Weesp en Burum zijn door hem ontvangen.

Namens den Penningmeester van de Theologische School.

Zwolle, 15 Maart 1902. †.

—

Voor de Zending op Soemba.

Coll. der Ger. kerk te Deventer *A*	f 16,26⅝
„ „ „ „ „ Zuidwolde (Gr.)	- 15,77⅝
Uit het busje van G. Weeber te Uithuizen	- 1,25
J. Wijngaarden te Niezijl, coll. bij een Zangnitv. der Zangvereen. van Niezijl te Kommerzijl	- 1,74
Ds Hummelen te 't Zandt	- 1,—
H. Bandringa te Zevenhuizen, Zendingb. der Jongel.-vereen.	- 7,50
H Waterink te Bergentheim van de Jongel.-vereen.	- 6,05
E. Ufkes te Winschoten, coll. Jaarf. der Jongel.-vereen.	- 11,50
Ds. Dijkstra te Smilde van de Zangvereen.	- 5,—
H. Eleuius te 't Zandt van de Jonged.-vereen.	- 2.—
M. Velthuis te Bedum, gev. in de coll.	- 2,50
Ds. Syphems te Delfzijl van T. B. te M.	- 25,—
Ds. v. d. Werf te Grootegast, coll. Jaarf. der Jongel.-vereen.	- 3,12

J. Duursma, *Quaestor.*

Uithuizen, 17 Maart '02.

—

GERUSTSTELLEND.

Op de bedenking, dat de Vrije Universiteit haar standpunt ten opzichte van de Overheid eerlang misschien door het aanvaarden van subsidie en door het verkrijgen van den effectus civilis belangrijk zou moeten wijzigen, heeft *de Heraut* een geruststellend antwoord gegeven, waarvan dezerzijds met dankbaarheid wordt kennis genomen.

De Heraut toont, niet alleen een open oog te hebben voor de gevaren, welke aan het ontvangen van staatssubsidie verbonden zijn; maar zij is ook van oordeel, dat Art. 3 van de Statuten der Vereeniging voor Hooger Onderwijs het aanvaarden van elke subsidie, welke de Vrije Universiteit afhankelijk zou maken van een buiten haar staand gezag, beslist en onvoorwaardelijk verbiedt.

Dat Artikel houdt toch in:

De Vereeniging trekt hare inkomsten uit schenkingen, erflatingen, contributiën van leden en begunstigers en andere middelen. Zij mag die echter niet aannemen, wanneer daaraan voorwaarden verbonden zijn, die haar of hare scholen van een buiten haar staand gezag in eenig opzicht afhankelijk zouden maken, of die om andere redenen, naar het oordeel des bestuurs, aan te groote bezwaren onderhevig zijn.

Nadat *de Heraut* dit Artikel aangehaald heeft, laat zij nog volgen:

„Prof. Bavinck kan dus gerust zijn. Elke subsidie, die de Vrije Universiteit *afhankelijk zou maken van een buiten haar staand gezag*, kan door haar niet aanvaard worden.

Voor een schotel linzenmoes verkoopt ze haar vrijheid niet."

Bij de overweging van dit antwoord vergeten wij niet, dat *de Heraut* geen officieel orgaan is van de Vrije Universiteit of van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs, en dus hier alleen namens zichzelve spreekt. Ook hebben wij er rekening mede te houden, dat, vooral wanneer het op de beurs en op eer en aanzien in de wereld aankomt, de practijk het gewoonlijk wint van de theorie; de geest is soms nog wel gewillig, maar het vleesch is menigmaal zwak. En dan is geen artikel, hoe zuiver en beslist ook, in staat, om den stroom van het leven te keeren.

Maar ofschoon we dit alles geen oogenblik uit het oog wenschen te verliezen, verklaren wij toch gaarne, dat het ondubbelzinnige antwoord van *de Heraut* ons ten hoogste heeft verblijd. Wij laten ons door haar geruststellen. Indien de Vrije Universiteit straks, als ze onder zekere voorwaarden subsidie en effectus civilis van de Regeering verkrijgen kan, aan het in Art. 3 der Statuten omschreven standpunt getrouw blijft en handelt in den geest van *de Heraut*, dan is het ernstig bezwaar vervallen, dat door *de Bazuin* te berde werd gebracht.

Dat zij dit bezwaar opwierp, had eene bijzondere reden, welke, indien ze voor openbare mededeeling vatbaar was, ook ongetwijfeld door *de Heraut* in hare geldigheid zou erkend worden. Voordat *de Bazuin* over het Advies duidelijk en onomwonden zich uitspreken kon, was opheldering noodig.

Want wij zijn opnieuw bezig, om te onderhandelen over de vereeniging van Theol. School en Theol. Faculteit. Wij stellen voor de zooveelste maal pogingen in het werk, om aan de gedeeldheid in de opleiding een einde te maken. En door vele broederen wordt thans aan de kerken de raad gegeven, om de Theol. School als zelfstandige inrichting op te heffen en de Theol. Faculteit van de Vrije Universiteit te erkennen als hare opleidingsschool.

Om dit te kunnen en te mogen doen, moeten de kerken duidelijk weten, wat zij aan de Vereeniging voor Hooger Onderwijs en aan de Vrije Universiteit hebben. Zij moeten op goede gronden kunnen verwachten, dat na aanneming van het Concept-contract de twist over de opleiding voorgoed, ten minste voor vele jaren, rusten zal en niet terstond, ter oorzake van eene wijziging in de verhouding tusschen Vrije Universiteit en Overheid, opnieuw ontbranden zal.

Wie het Advies onderteekent en steunt, doet dat en kan dat alleen doen in de onderstelling, dat het niet korten tijd, nadat het door de kerken is opgevolgd, weder gewijzigd moet worden, omdat het strijden zou met voorwaarden, welke eventueel door de Regeering aan het Bijzonder Hooger Onderwijs gesteld zullen worden voor het uitkeeren van subsidie en het erkennen van graden En als het Concept-contract mocht worden aangenomen, is de Vereeniging voor Hooger Onderwijs en de Vrije Universiteit zedelijk gebonden, om alle voorrechten en voordeelen, die de Staat misschien straks zal aanbieden, af te wijzen, indien ze in strijd mochten zijn met het Contract, dat tusschen haar en de kerken bestaat.

Daarom hebben kerken en Vereeniging beide wel te overwegen, wat ze doen. Beide zijn tot een keerpunt gekomen, dat voor de toekomst van groote beteekenis kan zijn. De kerken binden zich niet alleen aan de Vereeniging, maar de Vereeniging bindt zich ook aan de kerken. Zal die band haar niet hinderen, wanneer ze straks voor hare School, onder zekere voorwaarden, belangrijke voordeelen van de Regeering ontvangen kan?

Doch de beantwoording dezer vraag laten wij voorloopig aan de Vereeniging over. Wij nemen met dankbaarheid acte van de verklaring, dat elke subsidie, die *de Vrije Universiteit afhankelijk zou maken van een buiten haar staand gezag*, door haar niet kan aanvaard worden.

In de verwachting, dat de voorwaarden, onder welke de Vrije Universiteit door de Regeering straks met andere Hoogescholen gelijk gesteld zal worden, geen inbreuk zullen of mogen maken op het Contract, dat thans misschien tusschen kerken en Vereeniging gesloten zal worden, doen wij onzerzijds onze handteekening onder het Advies gestand en raden wij de kerken aan, om overeenkomstig dit Advies aan de gedeelde opleiding een einde te maken.

GEHEEL-ONTHOUDING.

Eenige weken geleden heeft Ds. Diermanse, ijverig lid van de Gereformeerde Vereeniging voor drankbestrijding, eene brochure geschreven ter *Wederlegging van Bedenkingen tegen de Geheel-Onthouding*, die, schoon wat zwaar van stijl, toch om de warme overtuiging en den diepen ernst, waarmede het beginsel der Geheel-Onthouding hierin besproken wordt, in onze kringen de aandacht verdient.

Er is in dit geschrift zeer veel, dat bij alle bestrijders van de schrikkelijke drankzonde in onzen tijd, hoe zij overigens ook over het beginsel der Geheel-Onthouding mogen oordeelen, hartelijke instemming zal vinden.

Daartoe behoort in de eerste plaats, dat de Heilige Schrift nergens het gebruik van gegiste en dus van min of meer alcohol bevattende dranken verbiedt. De geachte Schrijver stelt dit zelf op bladz. 100 v. met een zevental bewijzen in het licht, en leidt eruit af, dat de alcohol in *gegist* vruchtensap bij werkelijk matig gebruik en in hoeveelheden, die met de kracht en gezondheid van het menschelijk lichaam niet in strijd zijn, niet schadelijk is.

Ten tweede staat vast, dat wijn, bier en andere alcohol bevattende dranken geen gewone voedingsmiddelen, en dus geen levensbehoeften zijn, maar weeldeartikelen, genotmiddelen, gelegenheidsdranken, waarvan het geregeld, dagelijksch gebruik reeds om die reden te veroordeelen is. Zij behooren naar de beschouwing der Schrift tot die dingen, welke de mensch bij gelegenheden gebruiken *mag*, maar waarvan zij nooit dan in zeer bijzondere gevallen (bijv. 1 Tim. 5 : 23) zegt, dat hij ze gebruiken *moet.*

En ten derde laat de Schrift er geen twijfel over, dat het in sommige gevallen voor iemand ten plicht kan zijn, om, hetzij ter wille van zichzelven, hetzij ter wille van anderen, van sommige dingen, die op zichzelf niet ongeoorloofd zijn, zich te onthouden en dus op dit punt zichzelf te verloochenen. Voor een dronkaard is geheelonthouding in de meeste gevallen volstrekt noodzakelijk, omdat hij door aangeboren of verworven neiging zoo zwak is, dat hij anders aan de verleiding geen weerstand kan bieden. En Paulus zegt, dat het goed is, geen vleesch te eten noch wijn te drinken noch iets, waaraan een broeder zich stoot, of geërgerd wordt, of waarin hij zwak is.

Maar de Schrift somt de gevallen niet op, waarin zulk eene onthouding noodzakelijk is. Zij geeft een algemeenen regel aan, maar gaat op bijzonderheden niet in. Zij is geen wetboek, en geen handleiding voor casuïstiek. Zij laat het aan de Christelijke conscientie over, om uit te maken, wanneer zulke bijzondere gevallen intreden.

Vandaar dan ook, dat de voorstanders der geheel-onthouding de noodzakelijkheid van deze slechts kunnen betuigen

met een beroep op de ernstige omstandigheden, waarin wij leven. De ware, Christelijke onthouding, zoo schrijft Ds. Diermanse bl. 25, 26, is niet iets normaals, maar zij is er om een nood, een gevaar, dat somtijds aanwezig kan zijn. De hedendaagsche onthouding is noodig geworden met het optreden van het eigenlijke alcoholisme, dat is sedert de alcohol die wereldmacht werd, die hij in onze dagen is.

Maar wijl de noodzakelijkheid der geheel-onthouding alzoo niet aan een rechtstreeksch gebod Gods wordt ontleend, doch op eene beschouwing der tijdsomstandigheden wordt gebouwd, kan er onder broederen verschil van meening over bestaan, zonder dat daarom de een het recht ontvangt, om den ander te oordeelen. Als de geloovigen van alle zonde en dwaling bevrijd waren, zouden zij op een gegeven oogenblik altijd klaar en duidelijk weten, hoe zij te handelen hadden. Maar wijl dit niet het geval is, kunnen zij van inzicht verschillen en hebben zij dan elkander in liefde te dragen.

En dit kan bij de vraag der geheel-onthouding in onzen tijd te gemakkelijker geschieden, omdat wij allen overtuigd zijn, dat het alcoholisme een schrikkelijk kwaad is, dat niet ernstig genoeg bestreden kan worden. Daarom verdient het van harte toejuiching, als sommige broeders onder ons zich in het bijzonder geroepen gevoelen, om tegen de drankzonde te getuigen. Wij kunnen niet allen alles doen. Arbeidsverdeeling is ook op het terrein van de Christelijke barmhartigheid gewenscht. Met blijdschap zien wij het dus, dat eene Gereformeerde Vereeniging voor drankbestrijding is opgericht, om ook in onze kringen de aandacht te vestigen op de lichamelijke en geestelijke verwoestingen, die door den alcohol worden aangericht.

Wel verre van de broederen daarin te belemmeren, roepen wij hun van harte toe: doet wat uwe hand vindt om te doen en doet het met alle macht. Met sympathie slaan wij hun arbeid gade Wij erkennen, dat die arbeid goed is en noodig, en zullen ons met heel onze ziel verblijden over iederen dronkaard, die door u, al was het ook maar in uitwendigen zin, tot bekeering wordt gebracht.

Meer nog, wij allen zijn geroepen in dien strijd tegen eene der grootste zonden onzer eeuw hen te steunen. En wij kunnen en moeten en zullen dat doen, ook al verschillen we met hen over de noodzakelijkheid der geheel-onthouding. Want hoe profijtelijk dit middel in den strijd tegen het alcoholisme naar hunne meening ook zijn moge, het is toch het eenige, het voornaamste middel niet. Het is ondergeschikt en komt zeker eerst op de tweede of derde plaats te staan.

Want *het* middel tegen alle zonde, ook tegen de zonde van het drankmisbruik, is het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus. En dat prediken wij met hen en naast hen. Waar dat Evangelie gepredikt en in oprecht geloof wordt aangenomen, gaat de drankduivel op de vlucht en is er voor onreinheid en onmatigheid, voor brasserij en dronkenschap geen plaats.

Laten wij daarom niet in het bestrijden van elkander op een ondergeschikt punt onze kracht verspillen! Er is gewichtiger arbeid te doen. Voor de Gereformeerde Vereeniging voor drankbestrijding blijft er een uitgestrekt veld ter bearbeiding over, ook al ziet ze verder af van bestrijding van hen, die meenen tot geen belofte van geheel-onthouding zich te mogen verbinden.

BAVINCK.

DE VLOEKPSALMEN.

II.

Ligt het op onzen weg, kinderen des Nieuwen Verbonds als wij zijn, om de Vloekpsalmen weer te zingen?

Ze zingen, ja, men mag het, mits in profetischen geest, het oog gericht op den grooten dag, waarop de Christus verschijnen zal om zijne hier tot weduwe geworden bruid recht te doen. Maar waar zijn de zangers, die ze zóó kunnen zingen, zóó, met terzijdestelling van alle verlangen naar verkorting van den tijd der lankmoedigheid Gods? Ze te zingen om lucht te geven aan persoonlijke wraakzucht zou zelfs gevaarlijk zijn; onwetende zou men er den vloek door inroepen tegen zichzelven. Schuldiger toch dan onze vijanden tegenover ons, staan wij tegenover God. Nu laat God ons zelf de maat kiezen, waarmede wij gemeten willen worden, die van het recht of die van de genade; immers neemt Hij ons de maat uit de hand, waarmede wij anderen meten, om het met haar onszelven te doen. Zoo brengt ons eigen belang mede om genadig te zijn; genade ontvangt slechts, wie genade bewijst.

Deze gedachten treffen wij reeds in de wet zelve aan. De broederliefde mag een nieuw gebod zijn, de vijandsliefde is een oud gebod. Verbood Mozes niet om toorn te behouden tegen de kinderen des volks en den broeder in zijn hart te haten, Lev. 19 : 17, 18, ja gebood hij niet om 's vijands belang ten koste van eigen belang te zoeken, Ex. 23 : 4, 5. Misschien zegt men, dat hier enkel liefde tot den landgenoot geboden wordt. Men vergisse zich niet; de vreemde zij u als een inboorling; gij zult hem liefhebben als uzelven; zoo staat het Lev. 19 : 34. Jezus heeft in zijn gebod om den vijand lief te hebben slechts zijn amen op de wet laten hooren.

Toch valt het in het oog, dat Jezus verder dan Mozes gaat. Waar het persoonlijke vijanden betreft, houdt Mozes met Hem gelijken gang; met opzicht tot de vijanden der gemeente echter, hen, die God en ons haten, laat Jezus Mozes achter zich. Beperkt het Oude Verbond zich tot het bevel om den algemeenen vijand niet langer met het zwaard te bestrijden dan eigen volksbelang eischt, Jezus laat het zwaard in de scheede blijven; geen ander wapen laat Hij toe dan de liefde. De kinderen des Nieuwen Verbonds mogen den vloek tegen hunne vijanden niet inroepen; zij moeten ze verdragen, ze zegenen, en hun eene plaats geven in hunne voorbidding.

Deze belangrijke wijziging staat in samenhang met de verandering, welke de bedeeling des heils heeft ondergaan. De zedeleer is niet veranderd; maar op andere plichten, dan vroeger op den voorgrond stonden, is thans de nadruk gelegd. De Vloekpsalmen zijn niet veroordeeld, maar, voor een tijd tenminste, ter zijde gezet. Niet het recht toch staat voorop, maar de genade. Genade was er ook onder het Oude Verbond; de belofte Abrahams, die de indiening der wet voorafging, werkte ook onder de wettische bedeeling door; was met het zoenoffer in deze mede opgenomen, en zag Gods ontferming niet op het gebroken hart neder? Maar onder het Nieuwe Verbond, ja, reeds op zijn drempel, in de dagen van den Dooper en van den Christus, heeft genade het eerste woord. Gericht en vergelding liggen in het verschiet, maar genade vult het heden; heden is het de welaangename tijd, heden is het de dag der zaligheid. Het Evangelie moet aan alle volken verkondigd; niet, gelijk vroeger, voor een enkel volk slechts, maar voor geheel de wereld is eene bedeeling des heils aangebroken. In zulk een tijdperk is er voor Vloekpsalmen geene plaats. Hier is slechts ruimte voor het gebed der voorbidding, en de tot zegening uitgebreide handen. Voorbiddend, in plaats van vloekend, hing Jezus aan zijn kruis. Zóó stierven de martelaren; wat hun lijden verzoette, 't was de stille hoop, dat het hun beulen tot een zaad des levens worden mocht. Hoe zouden de kinderen des Nieuwen Verbonds hunne vijanden kunnen vervloeken? Ruimte was er voor in de dagen van Elia, toen het Evangelie nog in de wet verborgen, en tot een enkel volk beperkt was; maar nu zou in strijd met zichzelf handelen, wie vervloekte, aan wie hij het Evangelie verkondigde. Wat in Mozes' dagen nooit is gehoord, in onze dagen is het bevolen: te bidden voor allen mensch; welnu, men zinge de wereld dan geene Vloekpsalmen toe, maar drage ze op aan de ontfermingen Gods.

Er is trouwens op de grens tusschen de oude en nieuwe bedeeling iets geschied, waaruit zich deze belangrijke wending verklaart. Wij weten, dat de wet een slagboom was op den weg der belofte naar hare vervulling, omdat zij over de kinderen der belofte slechts vloek brengen kon. Hier scheen God zelf de vervulling der belofte onmogelijk te hebben gemaakt. Dat is het groote raadsel in Israëls historie; helaas! dat de Jood tot op den huidigen dag niet slechts voor de oplossing, maar zelfs voor het bestaan van dit raadsel blind is! De indiening der wet schijnt heel den raad Gods in verwarring te brengen, en de historie des heils voorgoed te sluiten; zij is de donkere wolk, die den dag, reeds tijdens zijn morgen, dreigt te veranderen in nacht.

Maar ook van dezen nacht is Christus het licht, Hij, die op alle vraagstuk het antwoord, en van alle raadsel de oplossing is. Hij heeft, als vertegenwoordiger zijns volks, ten volle rekening gehouden met den vloek der wet. Hij heeft ons verlost van den vloek, door een vloek te worden voor ons. De vloek ging een geheel anderen kant uit, dan mensch of engel vermoed had; niet den zondaar zocht hij, maar den Heilige, niet ons, maar Hem! De vloek vond Hem, de vloek hield Hem vast; want God zelf had Hem aan den vloek overgegeven. Ontweek Hij den vloek? Neen. Hij gaf zich aan den vloek over, om tot een zegen te worden voor ons. Hij liet de rechten zijner heiligheid niet gelden; stemmeloos gaf Hij zich over, om te dienen tot volle handhaving van het geschonden recht, en de volle openbaring van Gods toorn tegen de zonde. Geen de minste genade werd Hem bewezen; hoewel Hij de Zoon, de Heilige was, zag God in Hem niets dan de vertegenwoordiger der zonde, en handelde Hij met Hem, alsof Hij de zonde zelve was. Daartoe stelde Hij zichzelven beschikbaar: Hij plaatste zich tusschen ons en den vloek. Waarom deed Hij het? God wilde het van Hem, omdat de zonde slechts verzoend en het leven slechts verworven zou worden door een offer, dat evenzeer rekening hield met het feit, dat de wet was overtreden, als met het verbond, dat haar eisch moest volbracht. Zoo kwam Sinaï op Golgotha tot zijn recht. Daarom zwijgen de Vloekpsalmen; rondom den hemel des kruises hoort men het suizen eener zachte stilte; God is er in, tot ons gekomen met zijnen vrede. Het recht, dat Christus' dood eischte, eischt thans ons leven. Genade en rechtvaardigheid weleer gescheiden, gaan thans saâm. Elk dezer twee vat den geloovige bij een zijner handen, en veilig wandelt hij, tuschen hen beiden in, zijne hemelsche erfenis tegemoet.

Zoo kunnen dan de Vloekpsalmen begraven? Waan het niet. Wij moeten niet vergeten, dat niemand deel heeft aan den vrede, die op Golgotha tusschen God en de wereld tot stand kwam, dan wie de wapenen van opstand nederlegt, en den Christus te voet valt. Boog zich nu de geheele wereld voor het kruis, dan zou er geen vloek meer tegen iemand zijn. Wij weten echter beter. Vooralsnog ten minste zijn er betrekkelijk weinigen, die hunne tente op Golgotha opslaan. Velen blijken kinderen des Satans te zijn. Wat Sinaï nog bedekt hield, wordt op Golgotha openbaar, de volle vijandschap namelijk van den mensch tegen God. Niet God, neen, de mensch is gebleken de onverzoenlijke te zijn; talloozen toch wijzen de hand der verzoening af, die Hij hun over het geslachte Offerlam henen toereikt. Moet zulk eene onverzoenlijkheid den vloek niet wakker roepen? En welk een vloek? Een, waarin de vloek van Sinaï zich vereenigt met den vloek van Golgotha. Wie kan zijne zwaarte wegen? Wij hebben gezien, hoe zeker de behoudenis was van den mensch, wiens zaligheid beide door Sinaï en Golgotha geëischt werd. Maar hoe vast moet dan de verdoemenis niet zijn van den mensch, die door beide wordt vervloekt, vervloekt door Sinaï en vervloekt door Golgotha! Hier blijven zelfs de oude Vloekpsalmen achter de werkelijkheid. Er komt een dag der wrake, waarop dezelfde mond, die het: Vader! vergeef het hun! sprak, zeggen zal: Gaat weg van mij, gij vervloekten! Dan zullen de Vloekpsalmen de gezangen der engelen zijn.

VAN ANDEL.

WAAROM NIET GETEEKEND?

Men vraagt mij van verschillende zijden waarom ik, die in den regel een man van conciliante houding ben, mij heb onthouden van het broederlijk concert in zake het advies-contract om tot eenheid van opleiding te komen. Deze vraag verwondert mij te minder, nu mijn niet-onderteekenen van dat advies in *de Herauut* en andere bladen zoo eigenaardig welwillend wordt ingekleed, dat het schijnt alsof aan mijne onthouding niet veel beteekenis behoeft gehecht te worden.

Deze omstandigheid noopt mij temeer om nu althans kort de redenen mede te deelen, die mij tot deze houding, zonder eenige overhaasting, hebben geleid.

Inderdaad, ik ben nimmer een tegenstander geweest van het streven naar eenheid van opleiding in universitaire richting, waarbij de wetenschap wordt gebaat, het heilig recht der Kerken wordt gehandhaafd, haar welbegrepen welzijn wordt beoogd. Maar ik acht die eenheid noch voor den vrede der Kerken, noch voor den bloei der wetenschap beslist noodzakelijk, en velen zouden er nu niet zoo voor ijveren, indien maar niet hier en daar, bedekt of niet bedekt, soms in strijd gehandeld werd met hetgeen ons de Heere o. a. in Fillipp. II : 1—4 op het hart bindt. Bovendien, ik houd, naar den Woorde Gods, de eenheid van opleiding voor een kwestie van minder beteekenis dan die van de eenheid der Kerken. Een beteekenende scheure in de Geref. Kerken zou ik niet over hebben voor de gebrekkige oplossing in 't contract voorgesteld. En ik vraag met allen ernst: zijn de Kerken nu rijp voor een oplossing als waarvoor thans wordt geadviseerd, omdat enkele voorgangers, ondanks het besluit der jongste Generale Synode, de kwestie weer met haast koortsachtigen ijver aan de orde stelden, alsof ondergang den Kerken bedreigde? Of zou nog niet waar zijn, dat, „al zou door „stemmenmeerderheid in de kerkelijke vergaderingen de loslating van Gymnasium en „Theol. School verkregen kunnen worden, „het toch slechts op verbeurte van al die „liefde en steun zou komen te staan, welke „voor het beantwoorden aan onze roeping onmisbaar zijn?" Neen, strijdens matheid vind ik geen geoorloofden drang om maar te accepteeren, en vreeze al een zeer slechte leidsvrouw. Vooral als de Kerken, *„om te beginnen,"* reeds zooveel moeten prijsgeven. Daarom moeten de Kerken met een kalm gemoed en met een helder oog beoordeelen of zij voor dit compromis de Theologische School te Kampen over hebben *Ik* kan er alsnog niet voor adviseeren.

Van mijne bezwaren, van welke ik aan 't eind van de vergaderingen der Broederen, uit hoofde van den korten tijd, die ons restte, slechts een enkel kon noemen, geef ik thans, zij 't samengevat, de voornaamste. Ik ga daarbij, althans in hoofdzaak, uit van het standpunt, dat wij Hoogleeraren van de Theol. School verleden jaar in onze „Verklaring" etc. aldus omschreven:

„Om al deze redenen zijn wij . . . eenparig „van overtuiging, dat de Geref. Kerken in „dezen tijd en onder de huidige omstan„digheden hare eigene opleidingsschool niet „mogen prijsgeven" . . . . „tenzij de Veree„niging voor Geref. Hooger Onderwijs „geheel van standpunt verandere en de „Theol. Faculteit in die verhouding tot de „Geref. Kerken ga staan, waarin thans de „Theol. School te Kampen tot haar is gesteld."

Werd nu in 't ontwerp-contract daaraan, bijzonderheden daargelaten, voldaan, dan zouden wij werkelijk tot een compromis komen, „waarbij," om met Dr. B. te spreken, „van weerszijden, met behoud van beginselen, het een en ander toegegeven wordt om eenheid en vrede te verkrijgen." En de Kerken zouden dan *waarlijk* eene eenheid van opleiding verkrijgen, die in haar wezen duurzaam stand kan houden en daardoor juist tot rustige ontwikkeling der vereenigde stichting en vreedzamen bloei der Kerken zou medewerken. Doch in 't advies-contract wordt daaraan niet voldaan. Want

1⁰. die eenheid zou juist daardoor waar en duurzaam zijn geweest, omdat alsdan de Kerken hare Theol. School te Kampen, zij het gewijzigd, in de Theol. Faculteit als „de School der Kerken" en, zij het verzwakt, als haar „eigen inrichting," zouden bewaard hebben, en dat niet bloot nominaal, maar reëel, niet slechts in schijn, maar in wezen.

Doch dit contract spreekt in art. 1 wel even terloops als onverhoeds van die School (min correct nog al van de Theol. School!) der Kerken in verband met de wederkeerige benoeming van de *tegenwoordige* Hoogleeraren van School en Faculteit tegelijk. Maar van een daaraan voorafgaande omschrijving van de ééne inrichting, die, naar wezen en doel *„tegelijk de School der Kerken* en *de Theol. Faculteit der Universiteit is,"* daarvan wordt in het contract *niet* gesproken. Zou zulk een omschrijving van wezen en doel in andere contracten van dien aard zeker niet ontbreken, hier is ze uit het oorspronkelijke ontwerp verhuisd naar Art. 1 der „Adviezen en mededeelingen," die niet tot het contract behooren. In 't contract bestaat de School niet. Voor mij is dat gebrek, in verband met de gevoelens van andere Broederen, beteekenend genoeg!

2⁰. Hetzelfde is 't geval met de dubbele hoedanigheid van de Hoogleeraren in de Theol, zoowel van thans als van later, welke zij anders naar dat wezen en doel der vereenigde inrichting zouden verkrijgen. Hunne, uit die hoedanigheid voortvloeiende rechten en verplichtingen worden wel in andere artikelen van 't contract ondersteld of omschreven. Doch van den tweevoudigen grond ervan, in verband met het tweezijdig karakter der ééne inrichting, is werkelijk in 't contract met geen woord melding gemaakt. Slechts in Art. II van de „Adviezen en mededeelingen" is van die „dubbele qualiteit" met even zoovele woorden sprake. Maar ook dit art. werd ter elfder ure buiten 't contract gebracht. Dit is een niet minder beteekenend verschijnsel!

3⁰. Zouden de Kerken, indien een advies in den geest van het bovengenoemde compromis der vijf Hoogleeraren ware gegeven, werkelijk en onverkort handhaven „haar *recht* van *benoeming*, schorsing en ontslag van de Hoogleeraren in de Godgeleerdheid," gelijk het zeer juist door één onzer is genoemd. Maar bij dit ontwerp-contract geven de Kerken in art. 3 dat beteekenend recht beurtelings prijs, terwijl zij bovendien zich èn in art. 3 èn in art. 7 (schorsing) in de uitoefening van haar recht door Curatoren of Directeuren eener particuliere Vereeniging laten beheerschen en remmen, en aan dezen in art. 8 (ontslag) zelfs dezelfde rechten toekennen als zij, de Kerken, voor zich bedingen. En dit alles geschiedt terwijl door de handhaving van dat heilig recht der Kerken, gelijk voor eenigen tijd nog is uiteengezet, „de eenheid, de vrijheid en de zelfstandig„heid der Universitaire wetenschap niet wordt „verbroken", en den voorstanders der Vereeniging voor H. O., met een beroep op Calvijn en Dr. A. Kuyper Sr., werd toegeroepen: *„Laat,* naar een tusschen Kerken „en Vereeniging te sluiten verdrag, *de be„noeming van de Professoren in de Theologie „aan de Kerken* over, en *gij hebt de eischen „van het heden erkend en de rechten der „toekomst gehandhaafd!"* Waarom dan ook thans niet de benoeming, de schorsing en het ontslag der Hoogleeraren aan de Kerken gewaarborgd, Curatoren der Vrije Universiteit gehoord?

4⁰. Zal nu, *zonder* dat „de Vereeniging geheel van standpunt verandere", volgens art. 4 van 't contract aan de Hoogleeraren, die thans aan de Theol. School zijn of later aan de vereenigde inrichting zullen benoemd worden, de verplichting worden opgelegd, dat zij, behalve de Formulieren van Eenigheid — ook nog zullen onderteekenen de verklaring in art. 1 der „Instructie voor de Hoogleeraren" van de Vrije Universiteit voorgeschreven, dat zij „het in art. 2 der Statuten aangegeven standpunt aanvaarden". En dat zal geëischt worden niettegenstaande, bij het jarenlange geschrijf over art. 2 dier Statuten, telkens bleek, dat de wèl begrepen inhoud ervan niet gedekt wordt door de formeele uitdrukking en dus onwaar is; niettegenstaande laatst nog werd betoogd, dat die *„formule onvolledig, onduidelijk en onwetenschappelijk is"*; niettegenstaande door ons, Hoogleeraren van de Th. School, ten vorigen jare eenstemmig *is* verklaard, *„dat op het standpunt der Vereeniging confessioneel en wetenschappelijk met elkander in strijd zijn!"*

Toch zou dat art. 1 dier Instructie wel degelijk veranderd kunnen worden ('t zal immers zelfs spoedig in een ander opzicht gewijzigd worden?) Ook wordt in art. 2 der Statuten volstrekt niet geëischt, dat men juist in een anderen zin dan door onderteekening van de Formulieren van Eenigheid zal aanvaarden de Geref. beginselen uit Gods Woord afgeleid en naar de Belijdenis van de Geref. Kerken verklaard of tot ontwikkeling gebracht. En desniettemin zal nu, *tenzij de Kerken het verhoeden*, ons Hoogleeraren, die nu aan de Theol. School zijn, en hen, die later door de Kerken zullen begeerd worden, maar bezwaar hebben in die verklaring — om benoemd te kunnen worden aan de vereenigde Inrichting opgelegd worden om door een plechtige belofte ons op een zoodanig artikel te verbinden met al de mogelijke gevolgen van dien? Want wèl mag bij mogelijk conflict, volgens het bepaalde bij art 7 v. h. contract, de ongelukkige commissie van enquête (art. 11 Reglem. v. d. Algem. Vergad. der Vereeniging) voor Hoogl. in de Theologie niet toegepast worden; wèl zal naar dat art. 7 schorsing wegens afwijking in de leer etc. slechts van (de Curatoren van) de Kerken uitgaan. Maar toch kunnen Directeuren en Curatoren der Vereeniging, gebruik makende van art. 6 v. h contract, van de Statuten der Vereeniging en van hunne eigen Instructiën, heel wat moeite veroorzaken en iemand zedelijk onmogelijk maken in verband met dat in art. 2 der Stat. min helder omschreven „standpunt" der Vereeniging, gelijk straks is geschetst. Derhalve vragen wij: Mogen de Kerken de door haar reeds benoemde of later begeerde Hoogleeraren, die deze bezwaren deelen, daaraan opofferen? En bovendien, ook al zou de Gen. Synode, volgens art. 46 v. h. contract, „vrijheid" geven „de verklaring te onderteekenen", dit kan niemand van gewetensbezwaren ontheffen op 't heilig terrein van geloften. Alleen de Vereeniging kan het struikelblok wegnemen, zoo ze wil.

5⁰. Is het een fout m i. dat in 't contract niet is opgenomen als overgangsbepaling art. VII der Adviezen en meded. Niet hier, maar in 't contract zelf behoort zulk eene gewichtige bepaling van finantieelen aard en voortdurend karakter.

6⁰. Doch vooral heb ik zeer ernstig bezwaar tegen wat ik in verband met art. 12 v. h. contract, maar noemen zal de onvastheid en de onvolledigheid van 't contract. Of beteekent het om zoo te zeggen niets, dat het contract elk oogenblik kan opgezegd? Reeds op zichzelve beschouwd is eene Vereeniging zwak, wisselvallig. Maar hoezeer vermeerdert niet het gevaar voor de Kerken in zake de opleiding tot den dienst des Woords, indien de Vereeniging telkens, als zij haar zin niet verkrijgen kan, het contract opzeggen kan en dus tot verandering dwingen? Men vergete niet wat wij reeds beleefden ondanks een met groote meerderheid door de Gen. Synode van Gr. genomen besluit; dat, om met *de Bazuin* te spreken, de Kerken *„om te beginnen* nu reeds een deel van het zeggenschap over de opleiding hebben af te staan;" dat enkele art. van het ontwerp-contract van Br. Klaarhamer, waarmede andere invloedrijke Broeders instemmen, reeds op meerdere eischen in de toekomst wijzen, zoodat er toch geen rust komt. Bovendien, waar is de bepaling, die voorziet in geval van verschil tusschen Vereeniging en Kerken over uitlegging of toepassing van eenig artikel v. h. contract? Inderdaad, er is reden te herhalen: „De Kerken mogen zich wel tien maal bedenken eer zij de opleiding tot den dienst des Woords laten varen". . . . . .

Ten slotte nog een enkel woord in verband met het mogelijk verkrijgen van subsidie en den effectus civilis voor de Vereeniging. Terecht werd daarop

door Dr. B. gewezen als op „een ernstig bezwaar." De jongste *Herant* meent, dat er van de zijde der Vereeniging geen gevaar is voor het aanvaarden van subsidie. Doch ook ik ben daarop nog niet zoo gerust. 't Is zoo verleidelijk als een subsidie van, laat ons stellen, 20 tot 30 mille 's jaars kan verkregen worden. De Vereeniging heeft nog wel niet openlijk „gebedeld," maar zij staat voor een „reuzentaak," en er is zooveel geld noodig om die te volbrengen! En bovendien, het „ernstig bezwaar" was mede aan 't verkrijgen van den effectus civilis ontleend. Daarover zweeg *de Heraut*. Naar 't verkrijgen ervan wordt, en terecht, reeds lang begeerig uitgezien. Maar kan men 't zich werkelijk voorstellen, dat de Vereeniging een en ander van den Staat zou kunnen verkrijgen zonder zekere waarborgen? Geeft niet hetgeen thans reeds door de Regeering als voorwaarde in uitzicht gesteld wordt tot nadere bevestiging van 't voor de Vrije Gymnasia verkregen promotie-recht, een beteekenende waarschuwing? De Staat kan niet altijd in de wet bepalen wat wij theologen zoo gemakkelijk ons voorstellen als zekere oplossing van bezwaar. Leerde ons de geschiedenis van 't vrije lager onderwijs niet reeds zeer veel? In elk geval, laat de Kerken ook daarom temeer voorzichtig zijn. Het Gymnasium kan, vooral als er uitzicht komt op subsidie van enkele duizenden, gemakkelijk onder zekere voorwaarden overgedaan worden aan een Vereeniging. Maar dat de Kerken toch bij voorbaat wel en goed zorgen, dat ze, indien ze op zulk een compromis willen ingaan als waarvan nu sprake is, niets prijsgeven van de opleiding tot den dienst des Woords, alvorens zich verzekerd te hebben, dat zij met deze direct noch indirect komen in eenige afhankelijkheid van den Staat.

De Kerken staan voor een hoogst gewichtige beslissing. Zij hebben even goed het recht om dit ontwerp-contract te verwerpen of daarin veranderingen, zij 't met wijs overleg, aan te brengen als de adviseerende Broeders om het als advies aan te bieden. Van den eisch: „aannemen of verwerpen" mag, kan hunnerzijds tegenover de Kerken geen sprake zijn. Dat ook andere Broeders 't recht hebben een ander advies ter overweging aan te bieden, behoeft geen betoog. *) Geve God, die rijk is in barmhartigheid, den Kerken bijzondere genade en licht om in deze hoogst gewichtige aangelegenheid een juist en gelukkig besluit te nemen!

M. NOORDTZIJ.

Kampen, 12 Maart 1902.

*) *Mochten ambtsdragers en leden, die het in hoofdzaak met mij eens zijn, meenen dat het voor zulk een advies noodig is na 't Paaschfeest te Utrecht samen te komen tot nader overleg, dan kunnen zij mij een bewijs van instemming toezenden vóór den 27sten dezer.*

Geref. Zondagsschoolver. Jachin.

Aan de leden en afdeelingen der Gereformeerde Zondagsschoolver. „JACHIN", alsmede aan de bij haar aangeslotene corporatiën wordt hierbij gemeld, dat de eerstvolgende vergadering van het Hoofdbestuur, zoo de Heere wil, gehouden zal worden op *Woensdag 2 April e.k.* Afdeelingen en corporatiën, die geldelijken steun van „Jachin" begeeren, gelieven zorg te dragen voor tijdige inzending der haar toegezondene en door haar ingevulde circulaire. Voor den goeden en geregelden gang der zaken is het zeer wenschelijk, dat de aanvragen om steun intijds inkomen en alle tegelijk, n.l. op de vergadering in de Paaschweek, kunnen behandeld worden, waarom het Bestuur in vroeger tijd reeds besloot, op later ingekomen aanvragen — tenzij er buitengewone omstandigheden mochten bestaan — geen acht te zullen geven. Toekenning van geldelijken steun geschiedt alleen, indien de aanvrage is geschied door invulling van een formulier, dat bij ondergeteekende, voor wie 't niet mocht ontvangen hebben, verkrijgbaar is.

De 1e Secret van „Jachin",
P. ORANJE,

Amsterdam, 15 Maart 1902.

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door Mej. J. Hoff, Delfshaven: van de Meisjes-V. „Tabitha" f 1,—
Van J. v. d. B., postmerk Meppel - 2,50
Door C. D. Wiersma, Minnertsga: van de Geref. Jongel.-V. Spr. 1 : 7*a* f 2,50
Mej. M. v. d. Berg: van de Jongedochters-V. „Een ding is noodig", te Schiedam f 2,50
T. de Jong, te Blija: van de Geref. J.-V. f 1,—

Aangezien er op den postwissel geen nadere aanwijzing stond, kan niet worden gemeld, of het van de Jongelings- of van de Jongedochters-V. was.

S. A. v. d. Hoorn, Oudshoorn: van de Jongel.-V. „Petrus", aldaar f 2,50
Van M. v. d. Kuijl, Slikkerveer - 10.—

Uit meer dan één postwissel of brief bleek duidelijk, dat de gift een antwoord was op de toegezondene circulaire, hetwelk ons bijzonder verblijdt.

Als nu alle circulaires zóó worden begroet, als door sommigen is geschied, dan hebben wij een zeer rijken oogst te verwachten; want niet alleen alle ons bekende Jongelings- en Jongedochters-Vereenigingen, maar ook vele particulieren hebben er een ontvangen, of kunnen er een verwachten. Voor al het ontvangene onzen hartelijken dank.

Rijswijk, 14 Maart 1902. E. KROPVELD.

Buitenlandsche Kerken.

Amerika. Dreigende gevaren voor het godsdienstig en kerkelijk leven. — De wereld in de kerk te brengen en het Christendom te verwereldlijken is steeds een middel in de hand des duivels, om de kerk te verzwakken en haar invloed op de wereld te verminderen. Dit gevaar dreigt ook in Amerika. Het is opmerkelijk, dat tegelijker tijd in onderscheidene bladen tegen dit gevaar gewaarschuwd wordt. Die waarschuwing deelen wij mede niet alleen om onder de oogen te brengen, wat in Amerika geschiedt, maar niet minder om tegen dergelijk kwaad te waken.

Dr. Oggel te Orange City, Redacteur van „*de Volksvriend*," schrijft in dit blad:

De kerkeraad van een Baptisten-gemeente te Williamspoort heeft het navolgende krasse besluit genomen:

„Bij dezen verbieden wij het houden van fairs (kermissen) festivals (feesten) en suppers (avondgastmalen) ten doel hebbende het verzamelen van geld tot instandhouding der gemeentelijke belangen. Wij gelooven, dat het bijeenbrengen van gelden langs dezen weg voor het geestelijk leven der gemeente hinderlijk is, en dat het in strijd is met den Schriftuurlijken weg van bijdragen voor Gods zaak, en dat het verkoopen van kaarten voor zoodanige doeleinden een schadelijke zaak is."

De Algemeene Synode der Luthersche kerk te Easton gehouden nam het volgende besluit:

„Het is het gevoelen van deze vergadering, dat kerkelijke fairs en festivals geen weldadigen invloed uitoefenen op het Christelijk leven."

Een Episcopaalsche gemeente in één onzer groote steden betuigt het volgende:

„Weg met alle fairs en bazars. Weg met alle entertainments, waarvan het doel is, om gelden te verzamelen tot instandhouding der gemeentelijke belangen en behoeften. Wij hebben ons te verlaten op de beloften en rechtstreeksche inschrijvingen der gemeente?"

Dr. Oggel voegt bij deze mededeelingen een ernstig en waardig protest tegen al die z. g. n. kerkelijke kermissen en feesten. Van zulke krukken mag men zich niet bedienen, om de financiën der gemeente te steunen. De Heere heeft den blijmoedigen gever lief en op elken eersten dag der week moet ieder voor de gemeente wegleggen, naar dat hij welvaren verkregen heeft.

Wie alleen geven wil, als hij eerst zijn maag gevuld of een prettigen avond gehad heeft, verstaat zijn Christelijke roeping niet. Wie geld voor de gemeente verzamelt door fairs en festivals, beleedigt God, want hij meent, dat de zaak des Heeren geholpen moet worden door de wereldsche dingen.

Dit is niet te veel gezegd. Al is het in dezen in Nederland nog niet als in Amerika, toch heeft men hier ook den voet reeds op dien verkeerden weg gezet, want bazars ter voorziening in den nood der armen en tot stijving van de kassen van Christelijke scholen zijn reeds bekend Barmhartigheid bewijzen op deze wijze is niet uit het rechte beginsel en leidt tot allerlei wereldsche praktijken.

In „*de Hope*" deelt Ds. Ossewaarde mede, dat de Zondagsheiliging in Amerika ook afneemt. In New-York is November j. l. een zich noemende „Reform-partij" in het bezit der stadsregeering gekomen. Onder de vorige regeering was er menige klacht gehoord, dat vele wetten zooals tegen dronkenschap, spel en ontucht niet werden gehandhaafd, omdat zij, die geroepen waren de wetten te handhaven, zich lieten omkoopen.

De mannen der nieuwe regeering willen aan die omkooperij een einde maken door eenvoudig enkele wetten op te heffen, omdat zij volgens hun meening niet uit te voeren zijn. In de eerste plaats willen zij de Zondagswet wijzigen en de saloons (kroegen) op Zondag openen van 's namiddags één tot 's avonds elf uur.

Hierdoor zou voldaan worden aan den wensch van 200.000 inwoners van New-York. Velen hunner zijn uit verschillende landen van Europa gekomen en waren gewoon een deel van den Zondag in een biertuin genoegelijk door te brengen; de heeren van de Reform-partij meenen, dat men hun gebruiken en gewoonten uit Europa meegebracht niet moet minachten en daarom hun gelegenheid geven om die in hun nieuw vaderland aan de hand te houden. Dat zou, zoo zeggen zij, ook nog dit voordeel hebben, dat de omkooperij zou ophouden.

Een zonderlinge redeneering voorzeker. Ds. Ossewaarde wijst op het groote gevaar, dat door het voorbeeld van New-York over geheel Amerika komen zal en overal het gebod des Heeren zal ter zijde gesteld worden. De omkooperij kan zeer goed anders ophouden, wijl zij niet plaats had, toen President Roosevelt, burgemeester van New-York was.

De schrijver zegt, dat in de 20 jaren, die hij in Amerika verkeerd heeft, de Zondagsheiliging sterk verminderd is en men meer en meer afwijkt van het gebod des Heeren.

In „*de Wachter*" geeft Ds. G. D. de Jong een uittreksel van een artikel uit een tijdschrift, dat handelt over de vermindering van het kerkbezoek. De schrijver wijst er op, dat er iets anders noodig is dan de prediking des Woords, om het volk te bewegen ter kerk te gaan. In vele kerken is muziek en zang de hoofdzaak en zijn muzikant en zangers de hoofdpersonen, zoodat de prediker des Woords beneden hen staat. Door advertenties in dagbladen en door strooibiljetten worden de menschen uitgenoodigd in de kerk te komen.

De schrijver gaat de oorzaken na van dit treurig verschijnsel en zegt, dat de hoofdoorzaak is *gebrek aan geestelijk leven*, wijl dit altijd de eerste oorzaak is van misstanden in het kerkelijk leven. Verder noemt hij als oorzaken van dit verschijnsel: *gemis aan overtuiging*. Wij leven in een tijd van twijfel en onzekerheid, wat ook op den kansel waargenomen wordt. Om van de onbeschaamde aanvallen op de grondwaarheden des Christendoms te zwijgen, is er ook bij vele predikers een gevoel van onzekerheid met betrekking tot deze hoofdwaarheden. Over die dingen, waarover volkomene zekerheid diende te wezen, wordt gesproken, alsof hare beteekenis nog gezocht moet worden, zoodat er gevraagd wordt, wat is Gods Woord, wat is zonder verlossing, wedergeboorte enz.?

In de tweede plaats wordt genoemd *het nalaten van de prediking des Evangelies*. De prediking wordt ijdel en onvruchtbaar, omdat het Evangelie niet gepredikt wordt als de macht Gods tot zaligheid. Sommigen brengen een verwaterd Evangelie, want zij verkondigen een algemeen Vaderschap Gods, waardoor in het wezen der zaak de verzoening en de daarmede in verband staande waarheden worden geloochend. Vandaar ook het geroep in de Presb. kerk om herziening der belijdenis.

Anderen houden inplaats van de prediking des Woords lezingen over politiek, wetenschap, letterkunde enz., en onder degenen, die aan den Bijbel nog de eereplaats laten, zijn er, die den Bijbel meer beschouwen als een letterkundig product dan als Gods Woord. Hij is voor hen een verzameling van aantrekkelijke geschiedenissen, schoone gedichten en uitnemende zedelessen, zoodat de groote waarheden van zonde en verlossing op den achtergrond geplaatst worden.

In de derde plaats wordt genoemd *het vele bijwerk van den leeraar*. Er wordt van de predikanten zooveel en zoovelerlei werk geëischt voor maatschappelijke en andere zaken, dat er òf geen tijd voor de voorbereiding der prediking overblijft òf allerlei sociale en maatschappelijke belangen op den kansel besproken worden.

Ds. de Jong zegt van deze opmerkingen, dat zij den duim op de zeere plek leggen, maar hij kan er bijvoegen, en met dankbaarheid erkennen, dat de bediening des Woords over het algemeen nog gewild wordt in de Hollandsche gemeenten van de Reformed Church en de Christ. Geref. kerk. Hij voegt er evenwel bij, dat hij zich vergist, die meenen mocht, dat men in die kringen gerust kan zijn.

SCHOLTEN.

Ingezonden.

Welezerwaarde Zeergeleerde heer en broeder in Jezus en Christus.

In N°. 6 der *Bazuin* schrijft UEw. een stuk over Geloofszekerheid. Ik ben blij, dat gij deze zaak eens ter sprake brengt. Want veel onkunde en twijfelmoedigheid heerscht er helaas thans aangaande dit punt bij velen in de geloovige kringen. Naar mijn inzicht zijn veel predikers en schrijvers uit vroegeren en ook uit onzen tijd van deze onkunde en twijfel de oorzaak. Want alhoewel God de Vader in het Paradijs reeds aan Adam, toen hij geen enkel teeken of vrucht der verkiezing openbaarde, den Satan-Overwinnaar beloofde en openbaarde, en Jezus Christus bij zijn heengaan van deze aarde, nadat Hij den toorn Gods, die uitgestrekt was tegen de zonde des ganschen menschelijken geslachts, gedragen had, zijne Apostelen beval: Gaat henen in de geheele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen, en de belofte er bijvoegde: die geloofd zal hebben zal zalig worden; alhoewel de Heilige Geest Paulus drong, Hand. 18 : 5, den Joden van Corinthe (die meer teekenen van verharding dan van boetvaardigheid toonden) te betuigen, dat Jezus de Christus is; en alhoewel de Apostelen zich heerlijk van hunne opdracht hebben gekweten, zoodat een Paulus zelf getuigt: de nood is mij opgelegd en wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig, en hij zelfs aan een der gemeenten schrijft: Christus is u voor de oogen geschilderd geweest, en de Roomsche kerk als eene verbasterde voortzetting der Apostolische kerk nog grooten eerbied voor het kruis als het symbool der verzoening toont — niettegenstaande dit alles openbaarden zich toch in den loop der eeuwen sommige predikers, die zulk een Evangelie-prediking veel te ruim vonden; men vond den lastbrief van Jezus veel te ruim.

Men begon te redeneeren uit de verkiezing, en leerde, omdat alleen de uitverkorenen zalig werden, dat het maar paarlen voor de zwijnen werpen was, wanneer men op het voetspoor der Apostelen voortging. Neen, zóó leerde men: Jezus heeft alleen voor de uitverkorenen voldaan en daarom is het vruchteloos, zoolang iemand geen teeken der verkiezing of hebbelijkheid des geloofs openbaart, hen tot Christus te noodigen. Vervolgens filosofeerde men, alsof de toorn Gods deelbaar was. Christus had alleen voor de uitverkorenen geleden; werden nu allen geroepen om in Hem te gelooven, dan moest Hij ook voor allen voldaan hebben; want God kon wegens zijne rechtvaardigheid de zonde niet tweemaal straffen, eerst in den Borg en later in den verworpeling. Alsof men nooit gelezen had, dat Jezus in Matth. 25 tot zijne vijanden zegt: Ik ben hongerig geweest en gij hebt mij niet te eten gegeven enz.; alsmede Hebr. 10 : 29 waar ook het Nieuw-Testamentische oordeel verkondigd wordt, niet omdat ze in Adam verdoemelijk en naar Gods rechtvaardig oordeel tot de verworpelingen behooren, maar omdat ze zich aan Christus vergrepen hebben.

Evenals ten tijde van Noach de Ark plaats genoeg aanbood voor allen, die op de prediking van Noach acht wilden geven, zoo ook is de verzoening door Jezus aangebracht, groot genoeg om de wereld te verlossen, wanneer ze zich als verloren tot Hem wendt. Ook zou ik niet denken, dat het voor Jezus verlichting van straf zou geweest zijn, wanneer Hij alleen slechts voor de Apostelen had behoeven te lijden.

Ook de Catechismus door UEd. aangehaald wordt jammerlijk misbruikt. Zondag Zeven wordt door velen beschouwd, als waarin het welwezen des geloofs behandeld wordt, terwijl de Zondagen, vooral Zondag 5 en 6, beschouwd worden, alsof een bekommerd zondaar aan het woord is. Men schijnt alzoo te vergeten, dat het niet alleen een Leerboek maar ook tevens een Geloofsbelijdenis is, zooals blijkt uit Zondag 1, het eerste antwoord.

Verzocht Paulus de gemeenten voor hem te bidden, ook in onze dagen is zulks noodzakelijk, opdat zij het Woord der waarheid allen recht mogen snijden; en dat de Aquila's en Priscilla's zich opgewekt mogen gevoelen om de Apollossen, en die in sommige opzichten nog beneden hen staan, den weg Gods bescheidenlijker uit te leggen.

De Gereformeerde Geloofsbelijdenis, gegrond op de Heilige Schrift, zegt zoo terecht, dat we onze zaligheid buiten onszelven in Christus moeten zoeken. Velen daarentegen leeren, dat we ze in ons als vruchten des Geestes moeten zoeken, en naardien deze werkingen of vruchten des Geestes heden veel en morgen minder zijn, in diezelfde mate ook de Zekerheid des Geloofs; ja de tekst wordt soms door predikanten misbruikt: Welgelukzalig, hij die gedurig vreest. Ook zijn zulke predikers zeer inconsequent; in hun aardsche bestaan zijn ze wars van lijdelijkheid, evenzoo inzake verkiezingen op politiek gebied; maar geldt het de eeuwige belangen der ziel, dan is het omgekeerd; dan is de mensch een stok of blok gelijk en de tekst moet dienst doen: zoo min een moorman zijne huid of een luipaard zijne vlekken kan veranderen, evenmin gij.

H. I. W. TE RAA.

Winterswijk, 25 Febr. 1902.

HET RECEPT ERGER DAN DE KWAAL.

Het bovenstaande is de indruk van duizenden in den lande over het Advies voor Ineensmelting der Theol. School met de Vrije Universiteit. Een geforceerde eenheid in naam, maar een gereglementeerde tweeheid in werkelijkheid zal het gevolg zijn, als de a.s. Arnhemsche Synode het advies opvolgt. Hoe zullen dan straks de uitspraken der Generale Synoden van Dordrecht, Middelburg, Groningen en Arnhem tegen elkaâr vloeken. Een Eigene Inrichting der kerken voor opleiding der dienaren des Woords was en bleef *roeping*, plichtsbetrachting en één der *Bedingen* voor de beide kerkengroepen, een „Conditio sine quâ non", en als dit ontwerp wordt aangenomen, dan is de Eigene Inrichting weg. Daarenboven de kerken verlagen zoodoende zich tot een contractant met een particuliere Vereeniging en naar den trant van een handelsmaatschappij tracht elk der contractanten het leeuwen-aandeel in de firma te krijgen, en als over eenigen tijd het de Vereeniging niet langer bevalt, zegt zij zonder vorm van proces het bondgenootschap op, en waar vroeger Hagar uit de tent werd verwezen ter wille van Sarah, daar zal dàn door Hagar Sarah uit de Theologische tente worden verwijderd, meênemende een flesch water met een bolle brood. Immers het is een compromis, een van weerszijden opzegbaar contract en geen *Stichting*. Ik vrees, dat als de Universiteits-mannen blijven drijven en doordrijven, de schisma van vroeger maar kinderspel zal zijn bij hetgeen dan gebeuren zal. Eer het te laat is, zou een protestmeeting zeer gewenscht zijn. Mannen broeders! bezint, eer gij begint met proeven, ter wille van een particuliere Vereeniging!

Driekwart der broeders onderteekenaars van nu spraken in 1899 vóór en op de Gron. Synode: „het voorstel-Bavinck is de uiterste grens, die getrokken mag worden". Daarin bleef de zelfstandigheid der Eigene Inrichting gewaarborgd, maar in dit voorstel is de Eigene Inrichting als zoodanig weg. Nogmaals broeders! bezint, eer gij begint. *Het recept is erger dan de kwaal.*

W. DIEMER.

Boekaankondiging.

E. Nijland, Japan en de Japanneezen. Nijkerk, G. F. Callenbach.

Er zijn, zoo begint de heer Nijland het eerste hoofdstuk van dit boek, weinig landen in den laatsten tijd zoo druk besproken als Japan, niet enkel door staatslieden en handelsmannen, maar ook door wijsgeeren, staathuishoudkundigen en geleerden uit alle deelen der wereld. Dit is volkomen naar waarheid gezegd en werd in de laatste weken nog bevestigd door het tractaat, dat tusschen Engeland en Japan werd gesloten. Het boek van den heer Nijland verschijnt daarom te rechter tijd en brengt ieder, die van dit merkwaardige land iets meer wil weten, gemakkelijk en aangenaam op de hoogte. Achtereenvolgens bespreekt de heer Nijland het land, de geschiedenis, de omwenteling van 1868, den tegenwoordigen toestand, den oorsprong, den aanleg, het karakter, het familieleven, de zeden en gewoonten, den godsdienst van het Japansche volk en ten slotte ook nog de Christelijke Zending. Het is een nuttig boek, dat den Schrijver op den dank van vele lezers aanspraak geeft.

—

Fer Vrijheid en Rech. Eene heldin onder de helden van Zuid-Afrika door J. Keuning. Rotterdam, D. A. Daamen.

Uit dit verhaal spreekt op iedere bladzijde de warme sympathie, die de Schrijver gevoelt voor de moedige strijders, die in Zuid-Afrika den strijd tegen Engeland hebben ondernomen, in den naam en voor de zaak van vrijheid en recht. En die sympathie doet hem verhalen met opgewektheid; hij is in zijn onderwerp thuis, hij leeft erin, en doet er zijne lezers in medeleven. Zijne figuren zijn zeer gelukkig gekozen, de Engelschgezinde boer Mr. Porter, zijne Boerengezinde dochter Marie, de heldin van het verhaal, haar verloofde Christiaan Pieters en vooral ook de oude Kaffer Klaas, die aan „Oom Tom" herinnert, houden door de geschiedenis van het eerste gedeelte van den oorlog heen de aandacht van den lezer geboeid.

—

Heur. Bredius, Kerstzegen en andere schetsen. Nijkerk, G. F. Callenbach.

De kleine schetsen van Henr. Bredius gaan niet diep, maar ze zijn eenvoudig en lief. Ze zijn meest alle aan het leven in de pastorie en in de gemeente ontleend en doen dit gelukkig van eene andere en betere zijde kennen, dan de meeste producten der nieuwe litteratuur.

—

Enka. Vereenigd. Rotterdam, Daamen 1901.

De verhalen in dezen bundel kenmerken zich niet door nieuwheid van onderwerp of fijnheid van karakterteekening. Het zijn gewone geschiedenissen, maar zij getuigen op eenvoudig-schoone wijze, van den rijkdom, den vrede en den troost van het Christelijk geloof en doen deze helder uitkomen tegenover de armoede van het ongeloof. En tegelijk dringen zij aan op een practisch Christendom, dat Jezus' woorden niet alleen hoort maar ze ook doet en de echtheid des geloofs uit de werken bewijst.

—

R. Freudenberg, Dr. David Livingstone, een levens- en karakterschets. Nijkerk, G. F. Callenbach.

Dit werk vormt het tweede deel van den vijfden jaargang in de Christelijke Bibliotheek, welke bij den heer Callenbach te Nijkerk het licht ziet en neemt in die Bibliotheek eene welverdiende, eervolle plaats in. Het is eene belangwekkende levens- en karakterschets, welke de heer Freudenberg daarin van den beroemden doctor-reiziger-zendeling Livingstone geeft. Zij laat zich aangenaam lezen, houdt de aandacht gespannen van het begin tot het einde, vermijdt te groote uitvoerigheid aan de eene zijde en geeft toch aan den anderen kant een helder inzicht in de beteekenis van Livingstone's ontdekkingsreizen. Ook de verhouding van Livingstone tot de Boeren wordt duidelijk en onpartijdig in het licht gesteld. Wij bevelen het boek gaarne aan. Hier is eene historie, die schooner en leerzamer is dan vele romans.

—

Aan Moeders school en van Moeders lippen door Mary Wood Allen. H. J. den Boer, Baarn.

Ieder ouder weet bij ondervinding, hoe moeilijk het is, om op de vraag van het kind naar zijn oorsprong een antwoord te geven, dat tegelijk aan de waarheid en aan de kieschheid voldoet. Mevr. Allen zet in dit boekske op sobere, eenvoudige, kiesche wijze uiteen, hoe naar hare meening zulk eene vraag van het kind, bepaald door de moeder dient beantwoord te worden. Een algemeenen regel, die slaafs te volgen ware, zal zij daarin wel niet willen geven; men heeft in dezen met allerlei omstandigheden te rekenen. Maar toch is het aan alle ouders aan te raden, om van de ernstige wijze, waarop de Schrijfster deze teedere zaak behandelt, kennis te nemen.

—

Voorjaarscatalogus 1902. *Zondagschooluitgaven en Feestgeschenken.*

Wat deed Jezus voor u en wat doet gij voor Hem? Een woord tot kinderen bij het herdenken van den dood en de opstanding des Heeren door Betsy, 3e druk.

Het Bloemenmeisje. Een Paaschverhaal door Betsy, 2e druk.

Het ware Leven. Een Paaschverhaal door Betsy.

Een Paaschplaat in zwartdruk en in kleurendruk, voorstellende tafereelen uit de opstandingsgeschiedenis.

Op bovenstaande nieuwe uitgaven van den heer Callenbach te Nijkerk vestigen wij gaarne de aandacht van alle onderwijzers en onderwijzeressen. Uit den Catalogus kunnen ze een ruime, voordeelige keuze doen.

BAVINCK.

ADVERTENTIËN.

Ondertrouwd:
HUMAN BRINKMAN,
beroepen Predikant te Oldemarkt
EN
MARIA WILLEMINA VOLKERS.
KAMPEN,
14 Maart 1902.
Huwelijksvoltrekking D. V. 2 April.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot, Vader en Grootvader JAN VAN WICHEN, betuigen wij hiermede onzen hartelijken ***dank.***

Uit aller naam,
WED. J. v. WICHEN—KENK.
AMSTERDAM,
21 Maart 1902.

Den 24en Maart a. s. hopen onze waarde Oom en Tante
Jan Bekius
EN
Grietje J. Broers
hunne **25-jarige Echtvereeniging** te herdenken.
Namens hunne Nichten,
M. BEKIUS.
A. BEKIUS.
MIDLUM,
Maart 1902.

PSALM 27 : 7 ber.
Heden ontsliep zacht en kalm, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader
Rommert Postema,
in den ouderdom van ruim 66 jaar.
WED. K. GROENEVELD-POSTEMA.
L. POSTEMA.
S. POSTEMA.
R. POSTEMA—DE BOER.
SNEEK,
3 Maart 1902.

Heden overleed zacht en kalm onze geliefde Echtgenoot en Vader

Marten H. Hoekstra,

in den ouderdom van bijna 75 jaar.

Het vaste vertrouwen, dat hij is ingegaan in de eeuwige ruste, lenigt onze smart

J. SCHUILENGA-
WED. M. HOEKSTRA,
en Kinderen.

SURHUIZUM,
12 Maart 1902.

Heden behaagde het den Koning zijner kerk, uit ons midden tot zich te nemen onzen oudsten mede-broeder Opziener

M. HOEKSTRA,

in den ouderdom van ruim 75 jaren. Met ijver en vreugde mocht hij lang en tot het laatste toe arbeiden in den wijngaard des Heeren Zijn heengaan was vrede. Nu geniet hij de rust, die daar overblijft voor het volk Gods.

Namens den Kerkeraad der Geref. kerk,
S. COUPERUS, *Voorz.*
R. KOK, *Scriba.*

SURHUISTERVEEN,
13 Maart 1902.

Na eene korstondige ongesteldheid ontviel ons onze broeder

Gerrit Jan Nijhuis,

sinds Nieuwjaarsdag j.l. Diaken onzer kerk. Hij mocht sterven in hope tot ons aller vertroosting, maar inzonderheid voor de Weduwe en hare Kinderen.

De Kerkeraad der Geref. gem. van Heemse A,
G. DOEKES, *Pr.*
J. PADDING, *Scr.*

HEEMSE,
13 Maart 1902.

Heden overleed te NIEUW-VENNEP (Haarl.meer), in de blijde hope des eeuwigen levens, in den ouderdom van bijna 77 jaren, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader, de Heer

Jacob Vriesman Nomes,

laatst weduwnaar van Mej. TEUNTJE VERSLUIJS.

Uit aller naam,
J. NOMES JAC ZN.

WEESP,
16 Maart 1902.

Heden behaagde het den Heere van onze zijde weg te nemen, na een langdurig lijden, ofschoon nog onverwachts, onze geliefde zorgzame Echtgenoote en Moeder

M. Hummelen-
REUKEMA,

in den ouderdom van 47 jaren

In den vroegen morgen van den rustdag ging zij de eeuwige Sabbatsrust haars Heeren in.

Deze wetenschap troost ons in onze diepe smart

M. HUMMELEN, V. D. M.
LANGESLAG, { R. K. M. HUMMMLEN, V. D. M.
M. HUMMELEN-SMIT.
W. HUMMELEN.

EMMEN, 16 Maart 1902.

Heden overleed, in de hope des eeuwigen levens, zacht en kalm, na een smartelijk doch geduldig lijden van bijna 3 maanden, onze zeer geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader, de Heer

J. H. Zwaveling,

in den ouderdom van 64 jaar en 6 maanden.

Zeer zwaar treft ons dit verlies, doch de vaste hoop, dat hij thans juicht voor den troon Gods, lenigt onze diepe smart.

Namens de Kinderen en Behuwd-Kinderen,
A. ZWAVELING.
J. ZWAVELING—HESSELS.
A. ELEVELD—SCHEERMAN.
J. ELEVELD.
N. ZANTINGE—ZWAVELING.
JOH. ZANTINGE.
J. BALLAST—ZWAVELING.
E. BALLAST.
E. KOOLSTRA—ZWAVELING.
R. KOOLSTRA.

COEVORDEN,
18 Maart 1902.

Heden overleed na een langdurig, smartelijk doch geduldig lijden, onze geliefde Broeder en mede-opziener

JAN HARM ZWAVELING,

in den ouderdom van ruim 64 jaar.

Eerst als diaken, daarna als ouderling heeft hij de gemeente jarenlang met al zijne gaven en krachten getrouw gediend. In hem verliezen wij een voorbidder, een pilaar der kerk.

Hij is heengegaan in het bewuste, onwankelbare geloof, dat hij zijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigendom was, beide in leven sterven. Dit is ons tot troost in het zoo smartelijk verlies.

Namens den Kerkeraad,
DS. K. OUSSOREN, *Praeses.*
G. MEPPELINK, *Scriba.*

COEVORDEN,
18 Maart 1902.

Heden nam de Heere, tot onze diepe smart, onze innig geliefde Echtgenoote en Moeder

Grietje Berkmeijer,

in den leeftijd van 44 jaren op het onverwachts tot zich, nadat zij enkele uren van te voren aan een welgeschapen meisje het leven had geschonken

Mede namens de Kinderen,
G. A. BOSCH.

ZWOLLE,
17 Maart 1902.

Gevraagd een flinke

DIENSTBODE.

Loon 120 gld. met 3 jaarlijksche verhoogingen van **20 gld.** De kosten voor de overkomst en voor eens per jaar naar huis te gaan worden vergoed. Adres: Mevr. G. S. TENSEN-HAGENBEEK; 12 Kleerkooperstraat te BRUSSEL.

DIENSTBODE

gevraagd tegen **Mei. Kl. gezin.** Wasch in huis.

Adres: Ds. DALHUIJSEN, NIEUWERKERK a/d IJSEL.

Met het oog op de uitbreiding in den loop van dezen Zomer, wordt op de Stichting »DENNENOORD" te ZUIDLAREN **GEVRAAGD**

een ECHTPAAR

van Geref. belijdenis, niet ouder dan ***45 jaar*** en ***zonder kinderen***, om als **HUISVADER** en **HUISMOEDER** aan het hoofd van een Mannenpaviljoen te staan.

Brieven worden ingewacht en informatiën verstrekt door den Geneesh.-directeur

DR. P. WIERENGA.

De Ger. gemeente te Zuidhorn

vraagt *f* 1800

op **obligatie,** rentende **4 procent,** liefst tegen ***12 Mei 1902.***

Namens den Kerkeraad,
P. BAKKER, *Scriba.*

De Kerkeraad van de Geref. kerk te ALMKERK, zeer voldaan over het **nieuwe Kerkorgel** door den Heer PROPER te KAMPEN geleverd; zijnde door verschillende deskundigen allergunstigst beoordeeld, beveelt in alle opzichten genoemden fabrikant met alle vrijmoedigheid tot het leveren van **Kerkorgels** aan.

Namens den Raad der Geref. kerk te Almkerk,
W. N. DE LEEUW, *Scriba.*

Tehuis voor Militairen van Gereformeerden huize, Practizijnshoek **4** te 's-GRAVENHAGE.

KENNISGEVING.

Aan **Jongelingen** of **Ouders** en **Voogden**, wier Jongelingen met **Maart a. s.** te 's-GRAVENHAGE in **dienst** worden gesteld.

De Vereeniging voor **samenkomsten** van MILITAIREN van Gereformeerden huize vestigt bijzonder uwe aandacht op ons **Tehuis** en verzoekt beleefd opgave te mogen ontvangen van de namen der JONGELINGEN, die te 's-GRAVENHAGE in **dienst** worden gesteld, met **aanwijzing** bij welk deel van het Leger zij worden ingelijfd.

Namens de Vereeniging voornoemd,
C. J. VAN ROODE Jr.,
Secretaris.

Jan van Nassaustraat 127.

Termijnbetaling van af

10 CENTS per dag.

SOLIEDE ORGELS

in prijzen van af *f* 40.—

Gratis Handleiding en Toetsenlooper.

Honderden dankbetuigingen.

Vraagt gratis **Catalogus** en conditiën.

JOH. DE HEER,
Rotterdam, Noordmolenstraat 71.

STEENWIJKER

BEDDENFABRIEK,

opgerickt in 1889.

Gezuiverde, Gewasschen en Gestoomde nieuwe Veeren.

Citchen, Wollen en Molton dekens en Bedtijken in alle soorten.

Linnen bedtijken in het blauw met koorden, in het rood zonder koorden.

No. 1. **Het nieuwe Reclamebed** w.o. een Wollen, een Citchen, een Molton deken, voor 2 pers. 50 pd. veeren, geen grooten, 1 tijk en een bed, peluw, 4 kussens, overtrek voor bed en peluw voor f 33. en voor f 35.

Een extra 2-pers. Bed, waarin 42 pd. v., ook voor f 33 of f 35, met 50 pd. veeren, verder ook f 38, f 40, f 45, f 50. PRIMA KAPOK.

Een satijnbed met prima Kapok w.o. een Wollen, Citchen en Molton deken en een Overtrek, 1 bed, 1 peluw, 2 kussens voor f 24.

1 gewoon Bed, prima Kapok als bovenstaande voor f 22,50.

Er is nog nooit eenige aanmerking gemaakt.

Veeren tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrij zicht en monsters gratis.

Boven f 10 franco. Veeren 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80 cent, f 1, f 1,20.

J. KETEL Rz.,
Z/z. Markt, Steenwijk.

Verschenen bij **JAN HAAN** te GRONINGEN:

Zes Leerredenen,

DOOR

J. LANGHOUT,
V. D. M. te Groningen.

Prijs: *f* **0.60.**

Bij PH. ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

VIER- EN FEESTDAGEN,

ACHT LEERREDENEN

DOOR

J. J. Westerbeek van Eerten B.Jz.
Pred. te Kampen.

Prijs f —,75.

De Boekenwereld.

Voor geschenken aan de nieuwe lidmaten der Gemeente, raadpleege men No 1 van

„De Boekenwereld."

Eene uitnemende handleiding tot het kiezen van boeken voor geschenken, voor Bibliotheken, voor eigen, gebruik, is

„De Boekenwereld."

Eene belangrijke verzameling van kinderlectuur, waaronder veel is dat bijzonder geschikt is voor uitdeelingen, vindt men steeds vermeld in

„De Boekenwereld."

Indien men eenmaal een exemplaar aanvraagt bij den uitgever **G. F. CALLENBACH te Nijkerk**, dan ontvangt men *geregeld bij verschijning*, **gratis** en **franco**

„De Boekenwereld."

Gids voor ieder die boeken voor zichzelf of voor anderen wenscht te koopen.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen:

De Zekerheid des Geloofs

DOOR

Prof. Dr. H. BAVINCK.

Prijs ***f 0,65***. In Stempelband ***f 1,10***.

Bij elken Boekh. verkrijgbaar.

ER IS

nog voorraad van *de Bazuin* **No. 9.**

Adres den Uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

Bij den uitgever **G. F. CALLENBACH** te **Nijkerk** verschenen zooeven de volgende **Zondagsschooluitgaven** voor het

Paaschfeest:

BETSY. Wat deed Jezus voor U? 3e druk . . ***f 0.05***
» Het Bloemenmeisje. 2e druk . . . . » ***0.10***
» Het ware leven . » ***0.15***

en een zeer fraaie

PAASCHPLAAT,

groot 54 × 39 cM.

geteekend door A. RÜNCKEL.

Prijs f 0.20 voor de uitgave in kleurendruk.

Prijs f 0.10 voor de uitgave in zwartdruk.

Men vrage den nieuwen Catalogus (voorjaar 1902), die behalve de **vroeger verschenen Paaschboekjes** en andere Zondagsschooluitgaven, de buitengewoon **voordeelige voorwaarden** vermeldt, waarop boekjes, platen en wandteksten ter uitdeeling verkrijgbaar zijn.

Alle soliede boekhandelaars nemen bestellingen aan.

Heden verschijnt bij **J. H. BOS** te **Kampen**:

VERKLARING

van het Kort Begrip der Christ. Religie,

voor onze Catechisanten,

DOOR

G. ELZENGA, V. D. M.

Met eene voorrede van Prof. P. Biesterveld,

8⁰ form. 190 bladz.,

prijs f 1,— geb. f 1,50.

Alom verkrijgbaar, alsmede na toezending van het bedrag rechtstreeks van den Uitgever.

Bij den Uitgever ZALSMAN is verschenen:

FEESTSTOFFEN

DOOR **J. BAVINCK**

Predikant der Gereform. Kerk te Kampen.

(voor het Paaschfeest.)

145 bladz. 80 cent. Wie hiervan 1 Ex. wil ontvangen, gelieve zich aan te melden bij zijn gewonen Boekh. of den Uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

VEREENIGING

„Christelijke Bibliotheek",

gevestigd te Nijkerk.

5e jaargang.

Heden verscheen deel IV

Japan en de Japanneezen

DOOR

— **E. NIJLAND.** —

Dit werk omvat $9\frac{1}{2}$ vel druks en komt alzoo den leden op slechts $47\frac{1}{2}$ cts. Voor niet-leden is de prijs *f* 1.— ing, *f* 1.40 geb.

Nu allerwegen het oog gevestigd is op Japan, zullen ook zij, die geen lid der »Vereeniging" zijn, dit werk met belangstelling begroeten. De Schrijver toch heeft reeds meermalen getoond op de hoogte te zijn van Oostersche Land- en Volkenkunde.

Zeven platen en een uitslaande kaart van Japan, verhoogen zeer de waarde van het boek

Zij die nu lid der Christ Bibliotheek worden, ontvangen direct de reeds verschenen deelen van den 5en jaargang.

De fraai geïllustreerde Catalogus is gratis verkrijgbaar.

G. F. CALLENBACH,
NIJKERK. **Uitgever.**

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

FEESTSTOFFEN

DOOR

S. VAN VELZEN,
in leven Hoogleeraar aan de Theol. School.

TWEEDE DRUK. 289 BLADZ. f 1,00.

Deze beroemde bundel Feeststoffen kostte vroeger f 1,75. De tweede druk met zeer duidelijke letter, slechts ***f 1,00***.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan. Na ontvangst van postwissel ***f 1,—*** wordt het ***franco*** verzonden door **den uitgever.**

Bij den Uitg. K. LE COINTRE te MIDDELBURG is verschenen:

De Heere onze Herder.

Eene verklaring van den 23sten Psalm door Rev.

JOHN. STEVENSON.

Naar den 4den druk uit het Engelsch, vertaald door J. VISSER V. D. M. te SPRANG Met een **Voorwoord** van Prof. BIESTERVELD, Hoogl. aan de Theol. School te KAMPEN.

Prijs f 1,-. Geb. in prachtb. f 1,50.

„**De practische Schrittbeschouwing**" van STEVENSON maakte in der tijd groten opgang. In 1850 was van Ps. 23 reeds het 16e duizendtal verspreid.

Prof. BIESTERVELD schrijft dien opgang toe »aan den echt practischen, gezond mystieken geest."

Vooral het ontdekkend en vertroostend element treedt in zijne behandeling op den voorgrond.

PAASCHFEEST.

Bij **ZALSMAN** te **Kampen** is verschenen:

De gemeenschap der heiligen,

DOOR

J. van ANDEL,
Predikant te Gorinchem.

226 bladz., post 8⁰.

Prijs *f 1,40*, geb. *f 1.80*.

Zeer geschikt voor geschenk bij het a.s **Paaschfeest**, ook voor hen die voornemens zijn belijdenis des geloofs af te leggen.

Bij **D A. DAAMEN** te *Rotterdam* zal eerstdaags verschijnen:

Tien Maanden in een „Vrouwenkamp."

Het Leven en Lijden van een Boerengezin in Transvaal,

door WILHELMINA RIEM VIS.

Ten einde van dit aangrijpende verhaal, dat *feiten* bevat, een ruime verspreiding te bevorderen, zal de prijs worden gesteld op slechts ongeveer **90 cents** en voor de inteekenaars der *Bibliotheek voor Hoofd en Hart* **nog lager.**

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

DENKT AAN UWE BELIJDENIS.

Een woord aan jeugdige leden der gemeente, na het afleggen hunner geloofsbelijdenis.

DOOR

W. H. GISPEN.

Prijs 25 Cent; 10 Ex. à $22\frac{1}{2}$ Ct. 25 Ex. à 20 Ct.; 50 Ex. à $17\frac{1}{2}$ Ct. 100 Ex. à 15 Ct.

BESTUUR EN AANMOEDIGING

VOOR IEDER

die ernstig de zaligheid zoekt.

DOOR

J. A. JAMES.

Vierde druk. 60 cent.

Bij getallen tegen verminderden prijs.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door Ds. G. de Walle te Koudum f 26; door Ds A. D. C. de Kok te Nieuw-Helvoet f 9

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):

Van de Geref kerk te Hattem (1901) f 12,28; van idem te Stroobos f 7,50; van idem te Grijpskerke f $3,69\frac{1}{2}$; van idem te Zevenhuizen f $4,69\frac{1}{2}$; van idem te De Wilp f 1,48; van idem te Lutjegast f 2 15; van idem te Oldehove f 2,16; van idem te Oldekerk f 4,42; van idem te Marum f $4,57\frac{1}{2}$; van idem te Munnikezijl f $7,66\frac{1}{2}$; van idem te Koornhorn f 3,63; van idem te Sneek f 4,90; van idem te Enumatil f 3,93; van idem te Grootegast f 5,83; van idem te De Lier f 7,16; van idem te Rijswijk f 4,17.

Voor het Studiefonds:

Door den heer Joh Krap 56e en 57e storting der vereen. tot ondersteuning van het studiefonds te 's-Gravenhage f 200; van de halve stuivereen. te Amsterdam f $4,32\frac{1}{2}$.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

Stoomdruk van ZALSMAN te KAMPEN.